

Utlåtande

27.08.2024

Ärende: VN/25102/2023

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om en reform av statens regionförvaltning

Punkt 1. Här kan ni kommentera lagförslaget om Tillstånds- och tillsynsverket (bilaga 1), specialmotiveringen, avsnitten med allmän motivering för förslaget och de övriga avsnitten i regeringens proposition (bilaga 4) samt statsrådets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket (bilaga 6) genom att svara på följande frågehelteter: Förslag till ändring och rättelse av lagförslaget om Tillstånds- och tillsynsverket och specialmotiveringen till förslaget Kommentarer om den allmänna motiveringen och de övriga avsnitten i regeringens proposition om Tillstånds- och tillsynsverket Förslag till ändring och rättelse i statsrådets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket.

Har ni några kommentarer till punkt 1? Obligatorisk fråga. Om inte, kan ni gå vidare till punkt 2.

Ja (svarspunkterna öppnas om detta alternativ väljs)

Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser (1–3 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

Reformen är motiverad. Med hänvisning till den stora mängd investeringar som riktar sig till Österbotten är det viktigt att reformen inte påverkar handläggningen av tillståndsprocesserna och att staten ser till att förändringsprocessen leds effektivt och störningsfritt.

Reformen får inte ändra uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun. I förslaget 3 § 3 momentet föreslås att tillstånds- och tillsynsverket har till uppgift styrning bland annat inom områdesanvändningen. Den nuvarande statens regionförvaltning har en främjandeuppgift men inte en styrningsuppgift.

Uppdelningen av miljöuppgifter mellan tillstånds- och tillsynsverket och livskraftscentralerna riskerar försvaga och splittra den kompetens som byggts upp under årtionden i nuvarande organisationer. För Österbottens del gäller det i synnerhet att åstadkomma en effektiv och verkningfull

sakkunnigorganisation för vattentjänsterna. Med tanke på miljöns status och särskilt vattenfrågor borde logiken för organiseringen av tjänsterna utgöras av tillrinningsområdena.

I 3 § 3 momentet ändras uppgiften styrning till en uppgift att främja.

Avsnitt 2 Organisation (4 §)

Era kommentarer om den här paragrafen

I avgörandet om verksamhetsställen ska man följa principerna för områdesindelning och tryggheten av de språkliga rättigheterna. Det alternativ som bäst tryggar de språkliga rättigheterna ska väljas som verksamhetsställe. För att på sikt trygga tillgodoseendet av tjänster på svenska och finska ska verksamhets- och arbetsställen vara förankrade på områden där det finns en fungerande och livskraftig tvåspråkig arbetsmarknad. Vasas roll är i det här sammanhanget central, särskilt med avseende på behovet av att rekrytera tvåspråkig personal. Det är motiverat att besluta om verksamhetsställe i Vasa på förordningsnivå för att garantera en långsiktigt fungerande lösning, särskilt för utbildningsfrågor.

Avsnitt 3 Ledning (5–8 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 4 Styrning (9–12 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 5 Bestämmelser om ämbetsverkets olika uppgifter (13–16 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 6 Besättande av tjänster och särskilda behörighetsvillkor (17–21 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 7 Särskilda bestämmelser (22–29 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 8 Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser (30–36 §§)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Kapitel 1 Bakgrund och beredning

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 2 Nuläge och bedömning av nuläget

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 3 Målsättning

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 4 Förslagen och deras konsekvenser

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 5 Alternativa handlingsvägar

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 9 Ikraftträdande

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 11 Förhållande till andra propositioner

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 12 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Era kommentarer om det här kapitlet

Förslag till ändring och rättelse i statsrådets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket

Era kommentarer om förordningen

Punkt 2. Här kan ni kommentera lagförslaget om livskraftscentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret och specialmotiveringen till förslaget (bilaga 2), avsnitten med allmän motivering och de övriga avsnitten i regeringens proposition (bilaga 4) samt statsrådets förordning om livskraftscentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret (bilaga 7) genom att svara på följande frågehelteter: Förslag till ändring och rättelse av lagförslaget om livskraftscentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret och specialmotiveringen till förslaget. Kommentarer om den allmänna motiveringen om livskraftscentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret och de övriga avsnitten i regeringens proposition samt förslag till ändring och rättelse i statsrådets förordning om livskraftscentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret.

Har ni några kommentarer till punkt 2? Obligatorisk fråga. Om inte, kan ni gå vidare till punkt 3.

Ja (svarspunkterna öppnas om detta alternativ väljs)

Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser om livskraftscentralerna (1–5 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

Det är nödvändigt att Österbotten har en livskraftscentral. Den livskraftscentral dit Österbotten hör måste bli en tillräckligt slagkraftig organisation för alla verksamhetsdelar, inte minst näringsliv och trafik, särskilt landsväghållning. Statens arbete för att stöda investeringar i regionen får inte försvagas ens tillfälligt.

För Österbottens del gäller det i synnerhet att åstadkomma en effektiv och verkningsfull sakkunnigorganisation för vattentjänsterna. Med tanke på miljöns status och särskilt vattenfrågor borde logiken för organiseringen av tjänsterna utgöras av tillrinningsområdena. Styrningen av tjänsterna som utförs i livskraftscentralerna måste utgå från centralerna i Österbotten och Södra Österbotten, även för uppgiftsgruppen för vattenhushållning.

Att organisera livskraftscentralerna asymmetriskt, med olika uppgifter och resurser, måste vara undantag och särskilt motiverat.

I propositionens utkast (s. 114) sägs bland annat att centraliseringen av finansierings- och utbetalningsuppgifter för det organ som förmedlar EU:s regional- och strukturpolitiska fonder har enligt en extern värdering inte bara effektiviserat användningen av de administrativa resurserna

utan också möjliggjort en förvaltning av jämn kvalitet för kunderna, specialisering, djupare sakkunskap och ett bra samarbetsnätverk mellan experterna. Vi menar att förvaltning inte ska förväxlas med utvecklingen av livskraft, främjandet av hållbar tillväxt och ren omställning, förnyelse och konkurrenskraft hos företagen i regionerna. Utvecklingsarbete följer en helt annan logik och andra processer än administration.

Nuvarande NTM-centraler har varit viktiga samarbetsparter för landskapsförbunden inom Vasa valdistrikt. För att på sikt trygga tillgodoseendet av tjänster på svenska och finska bör verksamhets- och arbetsställen vara förankrade på områden där det finns en livskraftig, tvåspråkig arbetsmarknad. Vasas roll är i det här sammanhanget central.

Reformen får inte ändra på uppgiftsfördelning mellan stat och kommun eller på förutsättningarna för den lokala självstyrelsen. Landskapens och livskraftscentralernas uppgifter och samarbetsformer måste förtydligas vad gäller uppgifterna för regionutveckling. I motiveringen till bestämmelserna bör även landskapens roll och landskapens arbetsfördelning med livskraftscentralerna klargöras. Kommunerna har en betydande roll som genomförare, främjare och finansiärer av regionutvecklingsåtgärder. Genom planläggning och byggande stödjer kommunen utvecklingen av företagens verksamhetsmiljöer. Kommunernas stärkta roll som anordnare av sysselsättnings- och näringstjänster ökar möjligheterna att påverka livskraften och däri-genom den lokala och regionala utvecklingen. Principerna för regionutveckling inkluderar regionalt fokus, samarbete mellan olika förvaltningsområden och partnerskap med olika samhällsorganisationer. Det är viktigt att betona landskapsförbundens uppgift för att undvika överlappningar i genomförandet: de landskapsprogram som utarbetas under ledning av landskapsförbunden genomför de mål som anges i regionutvecklingsbeslutet utifrån landskapens egna förutsättningar och behov.

Reformen ska inte heller försämra landskapens möjligheter att i framtiden fungera som förmedlande organ av strukturfonder. Rollen som förmedlande organ ger också landskapen en plattform att diskutera andra regionutvecklingsfrågor eller direkt finansiering, t ex angående forsknings- och innovationspolitik, Horizon, Interreg och åtgärder för koordination och stöd (CSA).

Det är viktigt att säkerställa en koordinering för att livskraftscentralerna i sina uppgifter för kulturen beaktar eventuella frivilliga åtaganden som landskapen åtagit sig att upprätthålla och att livskraftscentralerna stöder dessa.

Avsnitt 2 Styrning och ledning av livskraftscentralerna (6–12 §)

Era kommentarer om den här paragrafen

-

Avsnitt 3 Bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentret (13–19 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 4 Särskilda bestämmelser om livskraftscentralerna samt utvecklings- och förvaltningscentret (20–25 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 5 Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser (26-29 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Kapitel 1 Bakgrund och beredning

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 2 Nuläge och bedömning av nuläget

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 3 Målsättning

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 4 Förslagen och deras konsekvenser

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 5 Alternativa handlingsvägar

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 9 Ikraftträdande

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 11 Förhållande till andra propositioner

Era kommentarer om det här avsnittet

-

Kapitel 12 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Era kommentarer om det här avsnittet

-

1 § Livskraftscentralernas namn, verksamhetsområden och huvudsakliga verksamhetsställen

Era kommentarer om den här paragrafen

-

2 § Livskraftscentralernas organisation

Era kommentarer om den här paragrafen

-

3–13 § Livskraftscentralernas verksamhetsområden i vissa uppgifter (centraliserade uppgifter)

Era kommentarer om den här paragrafen

-

Andra eventuella synpunkter på förordningen

Era kommentarer

-

Punkt 3. Här kan ni kommentera lagförslaget om Statens ämbetsverk på Åland (bilaga 3) och specialmotiveringen till förslaget samt den allmänna motiveringen och de övriga avsnitten i regeringens proposition i anslutning till Statens ämbetsverk på Åland (bilaga 4) genom att svara på följande frågeheter: Förslag till ändring och rättelse av lagförslaget om Statens ämbetsverk på Åland och specialmotiveringen till förslaget
Kommentarer om den allmänna motiveringen och de övriga avsnitten i regeringens proposition

Har ni några kommentarer till punkt 3? Obligatorisk fråga. Om inte, kan ni gå vidare till del B.

Nej

Avsnitt 1 Allmänna bestämmelser (1–4 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 2 Styrning av Statens ämbetsverk på Åland (5–6 §)

Era kommentarer om den här paragrafen

-

Avsnitt 3 Ledning (7–11 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Avsnitt 4 Särskilda bestämmelser (12–14 §)

Era kommentarer om de här paragraferna

-

Kapitel 1 Bakgrund och beredning

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 2 Nuläge och bedömning av nuläget

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 3 Målsättning

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 4 Förslagen och deras konsekvenser

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 5 Alternativa handlingsvägar

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 9 Ikraftträdande

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 11 Förhållande till andra propositioner

Era kommentarer om det här kapitlet

-

Kapitel 12 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Era kommentarer om det här kapitlet

-

B ÖVRIGA EVENTUELLA SYNPUNKTER PÅ REGERINGENS PROPOSITIONSUTKAST

Har ni några kommentarer till avsnitt B? Obligatorisk fråga. Om inte, kan ni gå vidare till avsnitt C.

Ja (öppnas om detta alternativ väljs)

Övriga eventuella kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Reformen får inte ändra på uppgiftsfördelning mellan stat och kommun eller på förutsättningarna för den lokala självstyrelsen.

Det centrala budskapet från OECD (REGIONAL GOVERNANCE IN OECD COUNTRIES, OECD 2022) är att reformer av den regionala styrningen och en ökning av det regionala inflytandet kräver effektiva instrument för flernivåstyrelse. Reformerna av den regionala styrningen är samtidigt en möjlighet att utveckla den strategiska kapaciteten, särskilt när det gäller planering och genomförande av regional utveckling. Staten borde därför även inkludera landskapen och kommunerna i utvecklandet av den strategiska kapaciteten som helhet.

Enligt språklagen ska varje myndighet inom sitt verksamhetsområde övervaka att språklagen följs. Det här förutsätter bland annat att myndigheten via sina processer och styrdokument systematiskt följer upp att de språkliga rättigheterna och den faktiska jämlikheten tillgodoses i praktiken, vilket är av stor vikt även vid omstruktureringar inom förvaltningen. Erfarenheter från till exempel Skatteförvaltningen visar att en god planering och systematik, även i språkligt hänseende, ökar myndighetens samlade effektivitet och resultat. Genom att vid organiseringen av Tillstånds- och tillsynsverket, livskraftscentralerna och utvecklings- och förvaltningscentret beakta detta från första början finns det goda förutsättningar att leverera tvåspråkiga, välfungerande organisationer.

C ANDRA LAGFÖRSLAG SOM INGÅR I REGERINGENS PROPOSITIONSUTKAST OCH GENOM VILKA DE UPPGIFTER SOM REFORMEN FÖRUTSÄTTER ÖVERFÖRS TILL TILLSTÅNDS- OCH TILLSYNSVERKET, LIVSKRAFTSCENTRALERNA, UTVECKLINGS- OCH FÖRVALTNINGSCENTRET SAMT DE ÖVRIGA ÄMBETSVERKEN

Har ni några kommentarer till avsnitt C? Obligatorisk fråga. Om inte, kan ni gå vidare till avsnitt D.

Nej

Utrikesministeriet, 2 lagförslaget, avsnitt 7.1

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Justitieministeriet, 39 lagförslaget, avsnitt 7.2

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Inrikesministeriet, 10 lagförslaget, avsnitt 7.3

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Försvarsministeriet, 2 lagförslaget, avsnitt 7.4

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Finansministeriet, 18 lagförslaget, avsnitt 7.5

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Undervisnings- och kulturministeriet, 24 lagförslaget, avsnitt 7.6

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Skogsbruksministeriet, 68 lagförslaget, avsnitt 7.7

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Kommunikationsministeriet, 14 lagförslaget, avsnitt 7.8

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Arbets- och näringsministeriet, 31 lagförslaget, avsnitt 7.9

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Social- och hälsovårdsministeriet, 52 lagförslaget, avsnitt 7.10

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

Miljöministeriet, 25 lagförslaget, avsnitt 7.11

Era kommentarer om dessa lagförslag. (Vi ber er tydligt ange vilken lag och paragraf er kommentar gäller)

-

D SAMMANFATTNING AV HUVUDPUNKTERNA I YTTRANDET

Vi ber att huvudpunkterna i yttrandet sammanfattas här (rekommendationen är högst 4500 tecken)

Reformen får inte ändra på uppgiftsfördelning mellan stat och kommun eller på förutsättningarna för den lokala självstyrelsen. De språkliga rättigheterna måste tryggas och grundlagsprinciperna för val av områdesindelning och verksamhetsställen beaktas.

Det centrala budskapet från OECD (REGIONAL GOVERNANCE IN OECD COUNTRIES, OECD 2022) är att reformer av den regionala styrningen och en ökning av det regionala inflytandet kräver effektiva instrument för flernivåstyrelse. Reformerna av den regionala styrningen är samtidigt en möjlighet att utveckla den strategiska kapaciteten, särskilt när det gäller planering och genomförande av regional utveckling. Staten borde därför även inkludera landskapen och kommunerna i utvecklandet av den strategiska kapaciteten som helhet.

Landskapsstyrelsen i Österbotten beslöt godkänna riktlinjerna för utlåtandet vid sitt möte 12 augusti 2024 (bilaga).

Du kan lämna dina kommentarer till utlåtandet i en bifogad fil

[Ote_12082024.pdf](#)

[Utdrag_12082024.pdf](#)

Brandt Mats

Österbottens förbund Pohjanmaan liitto Regional Council of Ostrobothnia